

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a
„Várpalotai langobárd sírmező és leletanyaga”
Veszprém Megyei értéktárba történő felvételéhez

VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL	
Érkezett:	2016 FEBR 11
Szám:	04/121/2016 Mell.:
Előszám:	Ügyintéző: Balajthy Zs.

Készítette:
Budai László (név)

..... (aláírás)
Várpalota, 2015.09.30. (település, dátum)

Németi
ÉRTÉKTÁR SZAKTANÁCS TITKÁRSÁG

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Várpalota Város Önkormányzata- Értéktár Bizottság
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: **Várpalota Város Önkormányzata- Értéktár bizottság**
Levelezési cím: **8100 Várpalota, Gárdonyi u. 39.**
Telefonszám: **30/6318326**
E-mail cím: **nemeth.kovacs.anita@varpalota.hu**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: „**Várpalotai longobárd sírmező és leletanyaga**”
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   **kulturális örökség**   sport
 természeti környezet   turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Laczkó Dezső Múzeum**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési   tájegységi   **megyei**   külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Langobárd sírmező a Homokbánya területén

A közöletlen várpalotai temetőre épített „avar–langobard szimbiózis” elméletét J. Werner már 1950-ben felállította (a langobard harcos-sírokról akkor még nem tudott, így avar férfiakat és langobard nőket házasított össze), majd a temető közzététele után elmélete és kronológiai rendszere védelmére dolgozta ki a „Várpalota-Kultur” fogalmát (1962). Ennek keretében az 568. évi itáliai kivándorlást „első lökésnek” értelmezve továbbra is langobard–avar szimbiózist feltételezett az 568–600 közti évtizedekben, azzal a változtatással, hogy a temetőnek 546–568 között önálló langobard korszaka is volt. Elmélete ugyanakkor tovább örökíteni látszik a nagynémet „Restgermanentum” elméletet is, amely a délkelet-európai térségben a soha meg nem szűnő germán jelenlétet kívánta igazolni. J. Werner elméletét jogos bírálattal illette a tárgyilagos hazai és nemzetközi kutatás egy része (Kovrig I., B. Svoboda, M. Martin, H. Kalex), s végérvényesen megcáfolták a várpalotai ásatások utólag előkerült eredeti jegyzőkönyvei. Ennek ellenére megalkotója óriási tekintélye még sokáig éltetni fogja régész tanítványai, követői és a historikusok körében.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A várpalotai langobárd sírmezőből egyedülálló leletek kerültek elő. Unikálisak az ún. 21. női sírból arany brakteáták ábrái, amelyek a korabeli germán ornamentika legszebb darabjainak számítanak. A várpalotai Odin-ábrázolás pedig ezek közül az egyedi darabok közül is kiemelkedik szépségével. Várpalota neve a régészeti szakirodalomban összeforr a langobárd történelemmel, a népvándorlás korával a nagy szaktekintéllyel rendelkező Werner – később tévesnek bizonyuló – elméletének köszönhetően. A megyei Lackó Dezső Múzeum jelentős anyagát adják a gyűjteményének.

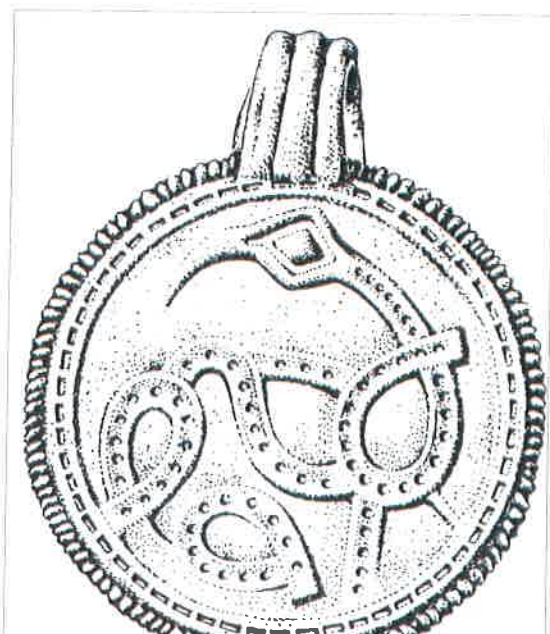
7.A. nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Hunok – gepidák – langobardok Bóna István (1930–2001) [et al.] JATE Magyar Őstörténeti Kutatócsoportja, Balassi Kiadó.
<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/hunok-gepidak/ch01s04.html>
- Szij Rezső: Várpalota. Bp.: Gondolat, 1960.
- I. Bóna, Die Langobarden in Ungarn. Die Graberfelder von Várpalota und Bezenye. Acta ArchHung 7(1956), 185–191;
- J. Werner, Die Langobarden in Pannonien. München, 1962, 21–48;
- Bóna I., Ásatás Várpalotán – Ausgrabungen in Várpalota. RégDolg – DissArch 5(1963), 119–124; (<http://dissarch.elte.hu/index.php/dissarch/article/view/102>)
- M. Martin, Zur Interpretation des langobardischen Graberfeldes von Várpalota. In: Basler Beitrage zur Ur- und Frühgeschichte Bd. 1. 1976, 194–199 – szellemes ásatásrekonstrukciója nem felel meg az egykorú tényeknek.
- Bóna, I.: Longobardi. Milano, 1990, 55–59.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

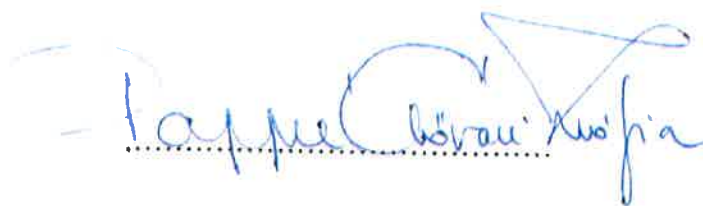

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Pappné Csóvári Zsófia mint a THURY-VÁR Nonprofit Kft. képviselője nyilatkozom, hogy a Javaslat az „várpalotai langobárd sírmező és leletanyaga” Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételéhez csatolt fényképek a THURY-VÁR Nonprofit Kft. tulajdonát képezik, és hozzájárulok a további felhasználásukhoz.

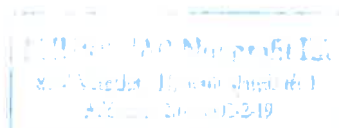
Várpalota, 2015. december 14.

Pappné Csóvári Zsófia

THURY-VÁR Nonprofit Kft.

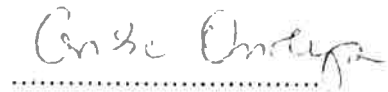
ügyvezető igazgató

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott, Csirke Orsolya (Laczkó Dezső Múzeum, 8200 Veszprém, Török Ignác utca 7.) régész muzeológus nyilatkozom, hogy a „Várpalotai langobárd sírmező és leletanyaga” Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételét támogatom.

Veszprém, 2016. január 08.

Csirke Orsolya
Laczkó Dezső Múzeum
régész muzeológus.